

12. NOVEMBRIL 2013

JAAAN KALDA 50

12. novembril tähistab oma esimest tõsist juubelit Jaan Kalda, kes tuli Küberneetika Instituuti tööle 1991. aasta 1. septembril, olles eelmisel aastal kaitsnud kandidaadikraadi. Tema ülikoolidiplomil on kirjas eksootiline eriala – eksperimentaalne tuumafüüsika. Meie instituudis pole tal õnnestunud tuumafüüsika alaseid eksperimente korraldada ning ta on pühendunud füüsika oluliste teoreetiliste probleemide lahendamisele, üks neist on kindlasti turbulents ja teine fraktaalsus. Konkreetsemaks minnes on lahendatavad probleemid aga seotud looduse või igapäevaeluga, näiteks südamerütmide ja väärtpaberi-turgude käitumine, saasteaine levik vedelikes, turbulentne segunemine jne. Tema teadustöö tulemused on ikka jõudnud sellistesse kaasaegse füüsika eesliinil olevatesse ajakirjadesse nagu *Physical Review Letters* või *Europhysics Letters*. Rõhutada tuleks siin kindlasti seda, et tema kolm artiklit füüsikute tippajakirjas *Physical Review Letters* on kõik nn. sooloartiklid, mitte aga kümnete, sadade või isegi tuhandete kaasautoriga tööd. Tema sügavad füüsika alased teoreetilised teadmised on mitmetel kolleegidel nii instituudis kui väljaspool aidanud avada spetsiifiliste probleemide teoreetilisi tagapõhju.

Jaan Kalda armastus füüsika vastu avaldub veel ühel moel. Nimelt on ta alates 1994. aastast olnud seotud füüsikaolümpiaadide ning -võistluste korraldamisega ja Eesti võistkonna ettevalmistamisega rahvusvahelisteks füüsikaolümpiaadideks. See tegevus on praeguseks leidnud lisaks kodumaisele ja riiklikule ka ülemaailmset tunnustust – ta on Rahvusvaheliste Füüsikaolümpiaadide Nõuandva Kogu liige ning Maailma Füüsikaolümpiaadi žürii liige. Tema juhendamisel on saavutanud Eesti õppurid alates 1994. aastast 3 kuld-, 14 hõbe- ja 27 pronksmedalit. Kuid medalitest ja tunnustustest veel olulisem on see, et ta on innustanud füüsikahuvilisi noori süvendama oma teadmisi ja äratanud neis huvi reaalse maailma protsesside mõistmise vastu ning et hulk särasilmseid noori on leidnud oma tee teadusesse, et paljud neist on astunud doktorantuuri või juba kaitsnud doktorikraadi.

Soovime Jaan Kaldale uusi põnevaid füüsikaprobleeme, entusiasmi noorte andekate füüsikute avastamiseks, meelekindlust nende juhtimiseks teaduse teedele ning jõudu ja tarkust nende juhendamiseks.

Kolleegide nimel

Andrus Salupere ja Mati Kutser